

02/06/2017

Desigualtats educatives dels estudiants

Dani Torrens, en la seva tesi doctoral, analitza el sistema d'universitats català, que ha experimentat canvis importants durant les últimes dècades, ja sigui a nivell del nombre i el tipus d'alumnat universitari, com a nivell de la normativa que regula el seu accés i oferta. El model econòmic actual és, en gran mesura, el causant d'aquests canvis i impactes en els estudiants del sistema educatiu universitari.

En el context d'una massificació i democratització del sistema universitari s'accentua la necessitat d'anàlisi de les diferències horitzontals dins el mateix sistema educatiu, com a font de diferenciació educativa i segmentació horitzontal de la universitat.

Aquesta investigació té com a objectiu:

- a) Explorar l'evolució de la composició social i les diferents estratègies d'accés dels estudiants (el *que* cursen i *com* ho fan).
- b) Identificar l'origen social com a factor diferenciador.
- c) Analitzar els principals elements que ho expliquen.

La investigació planteja una metodologia mixta a partir de l'anàlisi de les dades de registre de les universitats públiques presencials catalanes entre 2002 i 2014 amb especial focalització a la UAB i d'entrevistes semiestructurades a estudiants de 1r

curs de 4 titulacions diferents.

Alguns dels resultats més destacats:

a) Alguns perfils d'alumnat han reduït el seu pes dins de la universitat en major proporció que la resta en els últims anys, especialment si cursaven titulacions de "*menor risc*" en termes de preu i dificultat s'observa una reducció del 9,5% entre 2011 i 2014, respecte al 3,4%, en titulacions d'alt preu.

Corresponen sobretot a perfils de gent adulta (-33%), dones (-15%), vies d'accés alternatives (-25%) i origen social baix (-14%), posant fre així al procés de democratització de l'alumnat iniciat en els anys 80 i 90.

Aquesta evolució s'accentua en els últims anys analitzats, coincidint amb l'augment de preu de 2012.

Si bé s'ha produït aquesta reducció, no es confirma una reducció de les taxes d'equitat en l'accés global segons un origen social entre 2011 i 2014. Tampoc es confirma un traspàs d'alumnat d'origen social baix de titulacions de major risc a les de menor risc, com seria esperable amb l'increment dels preus.

b) S'ha produït un increment important de la matriculació a menys crèdits dels recomanats en només 3 cursos acadèmics, passant del 8% al 18% en alumnat d'origen social baix que cursava titulacions de "*major risc*" com enginyeries, presumiblement com a resposta al augment dels preus. també ha augmentat la compaginació laboral intensa del (15 al 20%) en estudiants d'edats baixes d'origen social baix, com a forma de respondre a la crisi econòmica.

Són destacables, doncs, els canvis en la forma d'accedir a la universitat.

c) L'alumnat de perfils més fràgils dones, gent adulta o origen social baix cursen titulacions de menor preu i dificultat fins a un 48% de probabilitats menys, i assumeixen una dedicació part-time i una compaginació laboral més gran a la resta de perfils de estudiant.

d) S'han identificat alguns patrons que desencadenen aquests comportaments, com la subestimació de les capacitats, el sentiment de deute cap als pares, els menors recursos econòmics, o les diferents aspiracions i influències de terceres persones.

e) El resultat és que dins de la universitat diferents perfils d'estudiant configuren diferents estratègies d'accés, com a font de diferenciació educativa i essent l'origen social un factor cada vegada més discriminant en aquesta diferenciació.

Queda per veure si els futurs canvis que afronta la universitat (3 + 2, especialització de les universitats...) generaran nous eixos de diferenciació educativa dins del propi sistema universitari, segons els diferents perfils d'alumnat.

Dani Torrents

Departament de Sociologia

Universitat Autònoma de Barcelona

danitv@hotmail.com

Referències

[View low-bandwidth version](#)